

SIA "LITAVA"®

Zinātniskā ražošanas firma

DROŠĪBAS DATU LAPA.

(atbilstoši Regulas (EC) Nr.1907/2006 prasībām)

Aktualizēta 2008. gada 29. maijā

FSR-CIP

1. VIELAS/PREPARĀTA UN UZŅĒMĒJSABIEDRĪBAS/UZŅĒMUMA APZINĀŠANA

1.1. **Vielas vai preparāta apzināšana:**

vāji putojošs mazgāšanas un tīrīšanas līdzeklis „FSR-CIP”

1.2. **Vielas/preparāta lietošanas veids:**

produkts paredzēts pārkmeņojušo nogulšņu, kalkakmens, rūsas un olbaltumvielu netīrumu novēršanai no tērauda, stikla un citām virsmām.

1.3. **Uzņēmēj sabiedrības/uzņēmuma apzināšana:**

SIA "LITAVA"

Mālu iela 28, Rīga, LV-1058

Reģ. Nr. 000316860

Tālr.: 67622135, Fakss: 67459024

1.4. **Tālruna numurs, kur zvanīt ārkārtas situācijās:**

03 (ātrā medicīniskā palīdzība)

67042473 (saindēšanās un zāļu informācijas centrs)

67622135 (ražotājs – SIA "LITAVA")

2. BĪSTAMĪBAS APZINĀŠANA

Bīstamības klase: kodīgs produkts, jo tā sastāvā ietilpst 85% fosforskābe, kura tiek identificēta kā stipri kodīga neorganiskā skābe.

Svarīgākie bīstamības veidi: koncentrāts "FSR-CIP" vai lielas tā koncentrācijas var kodīgi iedarboties uz ādu, gļotādām. Īpaši bīstams acīm.

Cita veida iespējama bīstamība:

ortofosforskābei reaģējot ar metāliem, izdalās ūdeņradis, kurš ir ugunsbīstams;

reaģēšanas gadījumā ar sārmiem, ir siltuma izdalīšanās.

Marķējuma sniegta informācija: skatīt DDL p. 15.

3. SASTĀVS/INFORMĀCIJA PAR SASTĀVDAĻĀM

Informācija par produkta sastāvdaļām	Koncentrācijas diapazons	Bīstamības simboli, iedarbības raksturojums	Identifikācija
Orthophosphoric acid, 85% (H ₃ PO ₄)	50-60 %	C-kodīgs R 34	CAS Nr.7664-38-2 EC Nr.231-633-2 EEC Nr. 015-011-00-6

Oxalic acid (C ₂ H ₂ O ₄ · 2H ₂ O)	1-5 %	Xn - kaitīgs R21/22	CAS Nr. 144-62-7 EC Nr.205-634-3 EEC Nr.607-006-00-8
--	-------	------------------------	--

4. PIRMĀS PALĪDZĪBAS PASĀKUMI

Neatliekamā medicīniskā palīdzība nav nepieciešama;

Pirmā palīdzība nepieciešama, ja produkts iekļūst acīs vai nokļūst uz ādas;

- ja produkts nokļūst uz ādas, nomazgāt nekavējoties ar lielu ūdens daudzumu. Novilkt piesārņotas drēbes nekavējoties;
- ja produkts iekļūst acīs, skalot nekavējoties ar lielu ūdens daudzumu, arī zem plakstiniem apmēram 15 minušu laikā. Meklēt medicīnisku palīdzību;

Simptomi un iedarbības sekas:

- Ja produkts tiek ieelpots: maziespējams;
- Ja produkts nokļūst uz ādas: tas var izraisīt apdegumus;
- Ja produkts iekļūst acīs, tas var izraisīt apdegumus;
- Ja produkts norīts: maziespējams.

Iedarbības sekas, kas atklājas vēlāk: nav

Pirmās palīdzības līdzekļi, kuriem jāatrodas darba vietā: ūdens skalošanai

Medicīniskā palīdzība: ieteicama

5. UGUNSDZĒSĪBAS PASĀKUMI

- Piemērotie ugunsdzēsšanas līdzekļi: ūdens, putas, (citi ugunsdzēsamie un taras dzesēšanas līdzekļi).
- Ugunsdzēsšanas līdzekli, kurus aizliegts lietot: sārnu materiāli.
- Bīstamība, ko rada degošais produkts: produkts pats pa sevi neaizdegas. Uguns klātbūtnē kā sekas var rasties tādas kaitīgas gāzes, kā oglekļa monooksīds (CO) un slāpekļa oksīdi (NO_x).
- Īpašs aizsardzības aprīkojums ugunsdzēsējiem: ugunsgrēka apstākļos izmantot speciālu elpošanas aparatūru un specietērpu.

6. PASĀKUMI NEJAUŠAS IZDALĪŠANĀS GADĪJUMOS

- Personāla drošības pasākumi:
personālam lietot aizsarglīdzekļus (piemērotu aizsargtērpu un aizsargcimdus);
no avārijas vietas novākt sārmus, organiskos materiālus, ugunsnedrošus priekšmetus;
darbiniekiem jābūt apguvušiem darba drošības tehnikas instrukciju.
- Vides aizsardzības pasākumi:
nepieļaut neatšķaidīta koncentrāta iekļūšanu kanalizācijā, virszemēs un gruntsūdenī. Pēc iespējas ātrāk savākt izlieto koncentrātu. Piesārņoto vietu nekavējoties nomazgāt ar lielu ūdens daudzumu. Pēc tam piesārņotu ūdeni var izliet kanalizācijā.
- Savākšanas metodes:
izlijušā produkta(koncentrāta) mazus daudzumus savākt ar inerta absorbējoša materiāla palīdzību (smilts, augsne); lielus – iesūknēt konteineros. Maisījumu atšķaidīt ar ūdeni (1:20). Nekavējoties nomazgāt avārijas (piesārņotu) vietu ar lielu ūdens daudzumu.

7. LIETOŠANA UN GLABĀŠANA

7.1. Pārkraušana:

skatīt DDL punktus 5., 6. un 15.

7.2. Glabāšana:

līdzekli "FSR-CIP" uzglabāt noslēgtā oriģinālā iepakojumā, tālāk no sārmiem,

temperatūra 5-25⁰C. Ievērojot ieteicamos apstākļus, garantijas glabāšanas laiks, 12 mēneši.

7.3. Konkrēti lietošanas veidi:

- līdzeklis paredzēts atbilstoši profesionālai lietošanai pārtikas aprites uzņēmumos, medicīnas, mācību un citās iestādēs un objektos tehnoloģisko darba tvertņu un cauruļvadu mazgāšanai, pārkraņojušos nogulšņu, rūsas un olbaltumvielu netīrumu novēršanai no skābju izturīgām virsmām;
- pirms krāsotu un lakotu virsmu tīrīšanas pārbaudīt to noturīgumu pret stipri skābiem līdzekļiem. Produkts paredzēts lietošanai koncentrāta vai ūdens šķīduma veidā, istabas temperatūrā vai, ārēju darbu gadījumā, lauka temperatūrā. Optimāla temperatūra apkures sistēmu un siltumapmaiņu mazgāšanai ir no 40⁰C līdz 50⁰C, motoru no 0⁰C līdz 95⁰C. Līdzekli "FSR-CIP" nelieto kopā ar hloru saturošiem, sārmainiem mazgāšanas līdzekļiem.

8. IEDARBĪBAS IEROBEŽOŠANA/PERSONU AIZSARDZĪBA

8.1. Iedarbības robežvērtības:

- ortofosforskābe – 1 mg/m³ (8st), AER (LV),
- 2 mg/m³ (īslaicīgi), AER (LV)
- skābeņskābe - 1 mg/m³ (8st), AER (LV)

8.2. Iedarbības kontroles pasākumi:

8.2.1. Arodekspozīcijas kontroles pasākumi:

darba vides gaisa izmeklējumi (ortofosforskābes un skābeņskābes koncentrācijas noteikšana).

Individuālās aizsardzības īstenošana:

- a) Elpošanas orgānu aizsardzība:
 - nav nepieciešamība, ievērojot lietošanas instrukcijas prasības.
 - nepietiekamas ventilācijas gadījumā lietot respirātorus vai gāzmasku.
- b) Roku aizsardzība:
 - lietot gumijas vai plastmasas (polietilēna, neoprēna) aizsargcimdus.
- c) Acu aizsardzība:
 - izvairīties no produkta iekļūšanas acīs.
- d) Ādas aizsardzība:
 - aizsargtērps ādas un ķermeņa aizsardzībai.

Higiēnas pasākumi darba vietā:

- ierīkot efektīvu ventilāciju produkta ražošanas vietā, uzglabāšanas vietā;
- darba vietā jābūt drošības tehnikas instrukcijai;
- ievērot vispārējās higiēnas prasības (darba vietā neēst, nedzert, nesmēķēt, pirms ēšanas nomazgāt rokas un seju, pēc darba mazgāt rokas ar ziepēm).

8.2.2. Vides apdraudējumu kontroles pasākumi:

- produkta atkritumu atšķaidīšana ar ūdeni (1:20)

9. FIZIKĀLI ĶĪMISKĀS ĪPAŠĪBAS

9.1. Vispārēja informācija:

Izskats: šķidrums;
no bezkrāsas līdz dzeltenīgai krāsai;
Smarža: bez smaržas;

9.2. Svarīga veselības aizsardzības, drošuma un vides aizsardzības informācija:

pH: neatšķaidīta produkta – ≤1;
Viršanas punkts/viršanas temperatūras diapazons: > 108⁰C;
Uzliesmojuma temperatūra: nav izpētīta;
Uzliesmojamība (cietām vielām, gāzēm): nav nepieciešams;
Sprādzienbīstamība: nav nepieciešams;

Oksidācijas īpašības: nav nepieciešams;
Tvaika spiediens: nav izpētīts;
Relatīvais blīvums: 1,32 – 1,34 g/cm³ (20⁰C);
Šķīdība: nav izpētīta, izņemot ūdenī;
Šķīdība ūdenī: laba;
Sadalījuma koeficients (šķīdības n-oktanolā attiecība pret šķīdību ūdenī): nav izpētīts;
Viskozitāte: nav izpētīta;
Tvaiku blīvums: nav izpētīts;
Iztvaikošanas ātrums: nav izpētīts.

9.3. Cita informācija:

nav

10. STABILITĀTE UN REAĢĒTSPĒJA

10.1. Apstākļi, no kādiem jāizvairās:

-augsta temperatūra. Stabils normālos uzglabāšanas apstākļos.

10.2. Materiāli, no kā jāizvairās:

-sārmi un sārmus saturoši produkti, materiāli, kuri ātri uzliesmo vai aizdegas, organiskie un korozējuši materiāli.

10.3. Bīstamie noārdīšanās produkti:

-ortofosforskābei reaģējot ar metāliem, izdalās ūdeņradis, kurš ir ugunsbīstams. Reaģēšanas gadījumā ar sārmiem, ir siltuma izdalīšanās.

11. INFORMĀCIJA PAR TOKSISKUMU

- toksikokinētika, metabolisms un izplatīšanās:

fosforskābes tvaiki un aerosols bojā zobu emalju.

- akūtas ietekmes (akūts toksiskums, kairinājums un kodīgums):

produkta toksicitāte nav izpētīta, bet produkta sastāvdaļu akūtā toksicitāte, atbilstoši

Drošības datu lapām, sastāda:

Ortofosforskābe	LD ₅₀	žurkām (orāli)	1530 mg/kg
	LD ₅₀	trušiem (dermāli)	2740 mg/kg
Skābeņskābe	LD ₅₀	žurkām (orāli)	697mg/kg
	LD ₅₀	suņiem (orāli)	1000mg/kg

Pamatojoties uz augstāk minētajiem datiem var pieņemt, ka līdzekļa "FSR-CIP" toksicitāte nav augsta. Produkts kodīgi iedarbojas uz ādu un acīm.

- sensibilizācija:

saskaņā ar izejvielu Drošības datu lapām sastāvdaļām nav datu par sensibilizējošu darbību.

- atkārtotas devas toksiskums: produkta sastāvdaļām datu nav

- CMR ietekmes (kancerogēnums un mutagēnums un toksiskums reproduktīvajai sistēmai): produkta sastāvdaļām datu nav

12. EKOLOĢISKĀ INFORMĀCIJA

12.1. Ekotoksiskums:

Par produkta toksisku iedarbību uz organismiem datu nav. Var kaitēt zivīm sakarā ar pH pazemināšanos.

produkta sastāvdaļu akūtā toksicitāte, atbilstoši Drošības datu lapām, sastāda:

Ortofosforskābes	LC ₅₀	138 mg/l (forelēm, 96h)
Skābeņskābe	LC ₅₀	3,5 mg/l (zivīm)
	LC ₅₀ - augsnē	2,6 mg/l (bakterijām)

12.2. **Mobilitāte:**

kaitīgās gāzes un tvaiki neizdalās gaisā, preparāts labi šķīst ūdenī, var absorbēties augsnē. Ir nepieļaujama lielu daudzumu produkcijas iekļūšana augsnē, virsūdeņos, gruntsūdeņos.

12.3. **Noturība un spēja noārdīties:**

fosforskābe (85%) nebiodegradējās, bet šķaidītā veidā (līdzeklī "FSR-CIP" fosforskābes koncentrācija sastāda līdz 55 %, atkritumos pēc šķaidīšanas –ievērojami mazāk) – pārvēršas neitrālā sāļi, kuru var skaitīt par minerālmēslojumu.

12.4. **Bioakumulācijas potenciāls:**

fosforskābe – organismā neakumulējās.

12.5. **PBT ekspertīzes rezultāti:**

produkta sastāvdaļām datu par *Persistent, Bioaccumulative and Toxic substances* ekspertīzes rezultātiem nav

12.6. **Citādas nelabvēlīgas ietekmes:**

nav

13. APSVĒRUMI SAISTĪBĀ AR APGLABĀŠANU

Drošības pasākumi ar ķīmiskā produkta atlikumiem vai produktiem:

produkta atkritumu utilizāciju veic pēc neitralizācijas ar kaļķi vai dzeramo sodu – lieliem daudzumiem. Mazus produkta daudzumus atšķaidīt ar lielu ūdens daudzumu(1:20). Pēc tam piesārņotu ūdeni var izliet kanalizācijā.

Drošas metodes darbībām ar ķīmiskā produkta iepakojumu:

- taru pēc iespējas iztukšot un nomazgāt;
- tukša tara pēc skalošanas ar ūdeni nav kaitīga tālākai pielietošanai.

14. INFORMĀCIJA PAR TRANSPORTĒŠANU

Produkta transportēšanu jāveic blīvi slēgtajā tarā (plastmasas), kā kodīgu vielu saskaņā ar normatīvajiem aktiem. Transporta līdzeklī jābūt atbilstošiem līdzekļiem pirmās palīdzības sniegšanai avārijas gadījumā.

Iepakojuma marķējums:

UN (ANO) identifikācijas numurs - 1805;

ADR klase - 8;

attiecīgs transporta nosaukums - sauszemes transports

iepakošanas grupa – III

cita attiecīga informācija – nav

15. REGLAMENTATĪVA INFORMĀCIJA

- Veselības, drošības un vides aizsardzības informācija(marķējums):

Produkta bīstamības (brīdinājuma) simbols: C – kodīgs.

R- frāzes(riska apzīmējumi) – produkta iedarbības raksturojumi:

R34 – rada apdegumus

S- frāzes – drošības prasību apzīmējumi:

S1 – turēt noslēgtu

S25 – nepieļaut iekļūšanu acīs.

S26 – ja iekļūst acīs, nekavējoties tās skalot ar lielu ūdens daudzumu un meklēt medicīnisko palīdzību.

S28 – ja nokļūst uz ādas, nekavējoties skalot ar lielu ūdens daudzumu.

S37 – strādāt aizsargcimdos.

S50 – nedrīkst samaisīt ar sarmiem

- Specifiska veselības un vides informācija:

nav.

- Īpaši Eiropas Savienības noteikumi attiecībā uz cilvēka vai vides aizsardzību:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 31.marta EK regula Nr.648/2004.

- Citi normatīvie akti (Nacionālie normatīvi un standarti):

LR MK 2005.gada 18.oktobra noteikumi Nr.782 „Noteikumi par mazgāšanas līdzekļu būtisko prasību ievērošanas uzraudzību”;

LR MK 2002.gada 12.marta noteikumi Nr 107 „Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu klasificēšanas, marķēšanas un iepakojšanas kārtība”;

16. CITA INFORMĀCIJA

Strādāt pēc Lietošanas instrukcijas „Vāji putojošs mazgāšanas un tīrīšanas līdzeklis „FSR-CIP””.

Drošības datu lapa aktualizēta, ņemot vērā ” Vāji putojoša mazgāšanas un tīrīšanas līdzekļa „FSR-CIP””ražošanas” tehniskos noteikumus” (LV TN Nr. 000316860-35-03) ar grozījumiem un informāciju par izejvielām (DDL).